

Nacionalni posvet SIRIUS 2019: Nove prakse večjezičnosti v inkluzivnem učnem okolju
Hiša EU, Ljubljana, 27. 5. 2019

Izobraževanje priseljencev: parcialne rešitve ali transformacija vzgojno- izobraževalnega sistema?

Izr. prof. dr. Klara Skubic Ermenc

Oddelek za pedagogiko in andragogiko

Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

Prav je, da so pogosto izključene skupine v izobraževanju v ospredju skrbi šolske politike ...

- ... a le, če so izhodišče ukrepov njihove močne točke in potenciali, ne zgolj primanjkljaji (deficiradni diskurz).

Deficitarni diskurz vodi v parcialne ukrepe:

- ... strokovni in vodstveni delavci se morajo znajti med vedno številčnejšimi strategijami, smernicami in postopki, vsak s svojim naborom dokumentov, teoretskim ozadjem, terminologijo ipd.,
- ... krepijo se občutki neobvladljivosti in birokratizacije.

Kreira se potreba po specialističnem znanju,...

- ... medsebojno nepovezanim in oddaljenim od občih pedagoških in didaktičnih znanj in vprašanj.
- Umetno ločevanje znanja povečuje razlike med strokovnimi kadri,
- ... kar na sistemski in institucionalni ravni povzroča prenos odgovornosti za uspeh učencev iz pogosto izključenih skupin od učiteljev na „specialni“ kader.

Pa vendar:

vsi učenci potrebujejo dvoje: na eni strani spodbudno in povezovalno učno okolje, na drugi pa pripoznanje svoje edinstvenosti

- **Odgovor: koncept inkluzivnega šolanja (transformacijska perspektiva):**
 - pot do doseganja inkluzivnosti razumevanje pričakovanj vseh učencev v njihovih okoljih in okoliščinah, njihovo spoštovanje in odzivanje nanje (Lesar 2019)
- premik od parcialnih rešitev in ukvarjanja s posameznimi skupinami k univerzalistični perspektivi, ki raznolikost postavlja v izhodišče delovanja:
 - individualiziran pristop na vseh ravneh VI sistema in vzpostavljanje inkluzivne šolske skupnosti, ki je skrb vseh strokovnih delavcev;
- Vsi strokovni delavci šole sodelujejo pri načrtovanju in izvajanju kakovostne učne diferenciacije in individualizacije, omogočajo participacijo vseh učencev in se odzivajo na njihovo ranljivost.

Nedomišljena kadrovska politika ...

- ... vključevanje novih profilov brez analize njihovih kompetenc;
- ... projektno zaposlovanje: brez strategije, brez umeščenosti v siceršnji nabor profilov, brez trajnostne naravnosti (izguba znanja, talenta, človeškega kapitala);
- ... ovira timsko delo, medsebojno zaupanje v zbornicah in prelaganje odgovornosti: ena največjih ovir za vzpostavitev inkluzivne klime in kulture vzgojno-izobraževalne ustanove;
- ... ovira tudi sicer dobrodošlo angažiranje zunanje „laične“ pomoči: prostovoljcev, staršev, študentov, predstavnikov skupnosti ipd.

Vloga učitelja

Raziskave potrjujejo:

Vsi učenci, ne glede na razlike, potrebujejo:

- izurjenega učitelja in pouk, ki poteka po obče-didaktičnih in obče-pedagoških principih kakovostnega pouka;
- učitelja, ki sprejema raznolikost in iz nje izhajajoče potrebe po nenehnem profesionalnem razvoju;
- učitelja, ki sprejme odgovornost za vse svoje učence,
- učitelja, od katerega se pričakuje timsko delo in ima zanj tudi pogoje.